

ASSIST – bendruomenės telkimas kuriant saugią mokyklą

MOKYMO PROGRAMA

2008, Kaunas

Autoriai:

LIETUVA

Jaunimo karjeros centras

Zina BALTRĖNIENĖ

Indrė AUGUTIENĖ

Diana KAULINSKIENĖ

Ineta RUSKUVIENĖ

Šiuolaikinių didaktikų centras

Daiva PENKAUSKIENĖ

Lina GRINYTĖ

ESTIJA

Miks ja Milleparast

Mihkel PILV

Liudmila PILV

ITALIJA

Euroform RFS

Katia BRUNO

Piero STILLITANO

GRAIKIJA

Europos kultūrų sąveikos

Nelly TZINIERI

Despoina STAMATAKI

SLOVĖNIJA

Maribor suaugusiųjų švietimo centras

Helena MATAVZ

Klavdija MIRIC

Irena URANKAR

Matej KOS

Education and Culture

Socrates
Comenius

Projektas ASSIST – bendruomenės telkimas, kuriant saugią mokyklą (projekto nr.: 226580-CP1-2005-1-LT-COMENIUS-C21) finansuojamas remiant Europos Komisijai.

Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

MIKSIKE
Hea. enesetunne ~~h~~aremast haridusest

European Cultural Interactions

Mokymo programos anotacija

Šiandienos mokytojai susiduria su daugybe spęstinių socialinių klausimų mokykloje. Vieni iš jų- mokinių elgsenos sutrikimai . Juos būtų galima suskirstyti į dvi dideles grupes.

- Dėmesio sutrikimai ir akademinės nesėkmės/sunkumai.
- Emociniai sutrikimai ir elgesio problemos.

Šių problemų priežastis- tai mokinių patirtos skriaudos, prievartos, patyčios, išnaudojimas namuose, mokykloje, gatvėje; tai socialinės-ekonominės nelygybės išdava, didėjančios emigracijos ir imigracijos, bedarbystės vaisius. Mokinių, turinčių tokius sutrikimus, skaičius didėja. Jie prastai mokosi, nenori dirbti ar neranda darbo, serga priklausomybės ligomis, įsivelia į konfliktus, kelia pavojų aplinkiniams, todėl tampa visos visuomenės problema.

Kad tai netaptų vis didėjančia sniego griūties lavina, mokyklų bendruomenės turi ieškoti naujų darbo metodų ir formų, padedančių mokiniams nugalėti iškilusius sunkumus, išlikti mokyklos bendruomenės nariais ir jaustis joje saugiai bei patogiai.

Ši mokymo programa parengta kaip ES Socrates/Comenius 2.1 remiamo projekto „**ASSIST – Bendruomenės telkimas kuriant saugią mokyklą**”(ref. No.: 226580-CP-1-2005-1-LT-COMENIUS-C21) rezultatas. Programos tikslas – ugdyti mokytojų pagalbą moksleiviams, turintiems bendravimo ir mokymosi sunkumų, įgūdžius bei padėti jiems įgyti pasitikėjimo savo jėgomis, gebėjimo atsispirti neigiamoms įtakoms, modeliuoti ir keisti savo pačių elgesį, prisitaikyti naujoje aplinkoje , mokėti bendrauti su mokytojais, tėvais, bendraamžiais, gebėti valdyti konfliktus.

Mokymo programa skirta mokytojams, siekiantiems diegti naujus veiklos metodus mokyklose, psichologams, socialiniams pedagogams ir kitam mokyklos personalui, kurie yra tiesiogiai atsakingi už saugios aplinkos mokykloje kūrimą.

Programos tikslas

Programos tikslas – ugdyti mokytojų pagalbos moksleiviams, turintiems bendravimo ir mokymosi sunkumų, įgūdžius bei padėti jiems įgyti pasitikėjimo savo jėgomis, gebėjimo atsispirti neigiamoms įtakoms, modeliuoti ir keisti savo pačių elgesį, prisitaikyti naujoje aplinkoje, mokėti bendrauti su mokytojais, tėvais, bendramžiais, gebėti valdyti konfliktus.

Programos uždaviniai

Programos uždaviniai:

1. Supažindinti programos dalyvius su konflikto sąvoka, konfliktų prevencija, elgesio pažinimu ir supratimu;
2. Supažindinti programos dalyvius su keletu metodų konfliktų sprendimui ir ugdyti jų gebėjimus taikyti šiuos metodus mokykloje:
 - 2.1. Supažindinti programos dalyvius su žaidimų terapijos metodu ir išugdyti gebėjimą taikyti jį savo darbe;
 - 2.2. Supažindinti programos dalyvius su savitarpio pagalbos metodu ir ugdyti jų gebėjimą inicijuoti ir įgyvendinti savitarpio pagalbos programas mokykloje;
 - 2.3. Ugdyti programos dalyvių gebėjimą taikyti derybinių įgūdžių ugdymo metodus, sprendžiant mokykloje kylančius konfliktus.

Tikslinės grupės

Programos tikslinės grupės:

- Mokytojai
- Mokyklų vadovai
- Psichologai
- Socialiniai pedagogai
- Mokyklų bendruomenių komandos

Programos turinys

Tema	Teorinių pas- kaitų trukmė	Praktinio darbo trukmė
1. Įvadas į mokymo programą		1
2. Konfliktų mokykloje priežastys. Konfliktų prevencija	2	3
3. Konfliktų sprendimo metodikos:		
3.1. Žaidimų terapija;	0,5	1,5
3.2. Savitarpio pagalba:	1,5	2,5
3.2.1. Savitarpio pagalbos metodo sam- prata;		
3.2.2. Savitarpio pagalbos program pla- navimas;		
3.2.3. Socialinė ir profesinė partnerystė savitarpio pagalbos program įgy- vendinimui: kaip kuriami tinklai?		
4 Kaip tai atrodo praktikoje?		
4.1. Veiklų pavyzdžiai: darbas grupėse;	0,5	1,5
4.2. Vadovavimas grupei, lyderystė: va- dovavimo įgūdžių supratimas, tobu- linimas ir stiprinimas;	0,5	1,5
4.3. Interaktyvių pratimų ir užduočių kū- rimas bei naudojimas;	0,5	0,5
4.4. Atvejų analizė kaip ugdymo metodas.	0,5	2,5
5. Derybinių įgūdžių ugdymas, naudojant vi- deo medžiagą.	0,5	1,5
6. Programos ir jos dalyvių pasiekimų įverti- nimas		2
Viso:	6,5	17,5

Tikėtina(-os) kompetencija(-os), kuria(-ias) igis Programą baigęs asmuo, mokymo(-si) metodai, įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) įvertinimo būdai

	Kompetencija	Mokymo modelis	Įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) įvertinimo būdai
Žinių ir supratimo įgijimas (teorinė dalis)	- Žinios, reikalingos kurti saugią, mokinio emocinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį vystymąsi palaikančią ugdymo(si) aplinką - Žinios, reikalingos kurti toleranciją ir bendradarbiavimą skatinančią aplinką, kurioje mokinys turi galimybę rodyti iniciatyvą, veikti savarankiškai ir atrasti bendraminčių - Žinios, reikalingos kurti pokyčiams palankią ugdymo(si) aplinką, kurioje mokinys jaučiasi saugus ir pasitikintis savimi bei kitais	- Paskaitos - Aktyvus dalyvavimas diskusijose - Minčių lietus - Atvejo studijų analizė	- Programos dalyvių psitenkinimas programos turiniu ir jos vykdymo procesu - Programos dalyvių refleksija apie jų pasiekimus programos metu
Gebėjimų įgijimas (praktinė dalis)	- Gebėjimas atpažinti mokinio emocinius ir elgesio sutrikimus - Gebėjimas spręsti mokinio elgesio ir mokymosi problemas - Gebėjimas naudoti įvairias ugdymo strategijas, plėtojancias mokinių kritinį mąstymą, problemų sprendimą ir kūrybiškumą - Gebėjimas naudoti pagrindines interneto paslaugas mokymo(si) procese - Gebėjimas taikyti įvairias psichosocialines ir edukacines intervencijas, padedancias valdyti konfliktus ir priimti sprendimus	- Aktyvus dalyvavimas diskusijose - Minčių lietus - Atvejo studijų analizė - Grupinis darbas - Rašymas - Kūrybinis darbas, piešimas	- Programos dalyvių psitenkinimas programos turiniu ir jos vykdymo procesu - Programos dalyvių refleksija apie jų pasiekimus programos metu
Nuostatų įgijimas (vertybinių, etinių, profesinių nuostatų teikimas ir įgijimas)	Svarbos dalyvauti visuomenės ir švietimo kaitos procesuose naudojant socialinių, gamtos mokslų, naujų technologijų pasiekimus ir atliepti modernėjančios visuomenės iššūkius suvokimas	- Paskaitos - Aktyvus dalyvavimas diskusijose - Minčių lietus	- Programos dalyvių psitenkinimas programos turiniu ir jos vykdymo procesu - Programos dalyvių refleksija apie jų pasiekimus programos metu

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės:

Mokomoji medžiaga

Nr.	Temos	Medžiagos pavadinimas	Medžiagos apimtis
1.	Įvadas į moky-mo programą	Mokymo programos vadovas, 2008	8 psl.
2.	Konfliktų mo-kykloje priežas-tys. Konfliktų prevencija	Savitarpio pagalbos mokykloje vadovas, 2008 Mokymo programos vadovas, 2008	47 psl. 22 psl.
3.	Konfliktų sprendimo me-todikos	Žaidimų terapija mokykloje. Patarimai prade-dantiesiems, 2008 Savitarpio pagalbos mokykloje vadovas, 2008 Mokymo programos vadovas, 2008	23 psl. 29 psl. 16 psl.
4.	Kaip tai atrodo praktikoje?	Savitarpio pagalbos mokykloje vadovas, 2008 Mokymo programos vadovas, 2008 Mokinio sąsiuvinis, 2008	28 psl. 69 psl.
5.	Derybinių įgū-džių ugdymas, naudojant vi-deo medžiagą	Video medžiaga, pristatanti derybinių įgūdžių ugdymo metodų taikymą praktikoje, 2008	2 val.
6.	Programos ir jos dalyvių pasieki-mų įvertinimas	Mokymo programos vadovas, 2008	2 psl.

Techninės priemonės

Sėkmingam mokymo programos įgyvendinimui reikalingos tokios techninės priemonės:

1. Multimedia įranga mokomosios medžiagos demonstravimui;
2. Interneto ryšys;
3. Kompiuteriai su interneto ryšiu programos dalyvių gebėjimų kurti ir naudoti interaktyvius pratimus ugdymui;
4. Įranga video medžiagos demonstravimui.

Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

Books, publications: (neisversta)

1. Axline V.M., *Play Therapy*, 1971, New York: Ballentine books
2. Dvarionas Dž., *Eksperimentinė "Žaidimo ugdymoji korekcinė grupė" pradinėje mokykloje // Edukologija. Kalbotyra. Literatūrologija: I respublikinė doktorantų ir jų mokslinių vadovų konferencija: jaunųjų mokslininkų dabai*, Vilnius, 1997 m. gruodžio 11 d. – Vilnius, 1997, p. 63- 66
3. Dvarionas Dž., *Vaikų elgsenos koregavimas žaidimo terapija: daktaro disertacija*, 1999, Vilniaus pedagoginis universitetas: Vilnius
4. Dvarionas Dž., *Vaikų elgsenos koregavimas: žaidimo terapija adaptacijos mokykloje aspektu // Socialinė-psichologinė adaptacija ir švietimo sistema: mokslinių straipsnių rinkinys*, parengtas 1999 m. lapkričio 18 d. VDU vykusios konferencijos pagrindu - Kaunas, 1999, kn. 1, p. 200-204
5. Dvarionas Dž., *Vaikų elgsenos sutrikimai kaip žaidimo terapijos objektas // Pedagogika: mokslo darbai*, t. 39, Vilnius, 1999, p. 130-139
6. Dvarionas Dž., *Žaidimo terapija dirbant socialinį darbą su vaikais // Medicina*, t. 38, Nr. 4, Kaunas, 2002, p. 370-378
7. Dvarionas Dž., *Žaidimo ugdymoji korekcinė funkcija // Švietimo reforma ir mokytojų rengimas: bendrosios programos – ugdymo standartai – individualiosios programos: III tarptautinės konferencijos medžiaga*, Vilnius, 1996 m. spalio 10-11 d., Vilnius, 1996, p.55-60

8. *Involving Young People in Peer Education*, Department of Health, London
9. S. T. Meier, S. R. Davis, *The Elements of Counseling*(2nd edition), Pacific Grove, CA
10. V. D'Andrea, P. Salovey, *Peer Counseling/ Skill & Perspectives*, Palo Alto, CA
11. Aries, Philippe: *Otrok in družinsko življenje v starem režimu*. Studia humanitatis, Ljubljana, 1991
12. Ule, Mirjam in Miheljak, Vlado: *Pri(e)hodnost mladih*. Juventa, Ljubljana, 1995.
13. Marentič Požarnik, Barica: *Psihologija učenja in pouka*. DZS, Ljubljana, 2000.
14. Ule, Mirjana: *Psihologija vsakdanjega življenja*. ZPS, Ljubljana, 1993.
15. Ule, Mirjana: *Mladina in ideologija*. DE, Ljubljana, 1988.
16. Ule, Mirjana, Miheljak Vlado: *Pri(e)hodnost mladine*. DZS, Ljubljana, 1995.
17. Ule, Mirjana: *Sodobne identitete v vrtincu diskurzov*. ZPS, Ljubljana, 2000.
18. Ule, Mirjana: *Temelji socialne psihologije*. ZPS, Ljubljana, 1997.
19. Urek, Mojca: *Življenjske zgodbe in njihov pomen*. Socialno delo, letnik 38, št. 2-4, Ljubljana, 2001.
20. Sieder, Reinhard: *Socialna zgodovina družine*. ZRC, Ljubljana, 1998.
21. Rener, Tanja: *Avto/biografije v sociologiji in ženskih študijah*. Teorija in praksa, letnik 33, št. 5, Ljubljana, 1996.
22. Luckmann, Thomas: *Družbena konstrukcija realnosti*. Cankarjeva založba, Ljubljana, 1988.
23. Gillis, John R.: *Mladina in zgodovina, tradicije in spremembe v evropskih starostnih odnosih od 1770 do danes*. Aristej, Šentilj, 1999.
24. Castells, Manuel: *The Power of Identity*. Oxford, Blackwell, 1997.
25. Jung, Carl Gustav: *Arhetipi, kolektivno nezavedno, sinhroniciteta*. Katerda, Maribor, 1995.

26. Urek, Mojca: Zgodbe na delu. Oranžna zbirka, Ljubljana, 2005.
27. Blažič, Zlatko: Zgodovina moje heroinske odvisnosti: pot skozi Don Pierinovo Skupnost Srečanje. Subkulturni azil, Maribor, 2005.
28. Heinemann, U. Ranke: Ne in amen; napotilo za verski dvom, CZ, Ljubljana, 2000.
29. Shutz, Alfred: The problem of social reality. Martinus Nijhoff, The Hague, 1973.
30. Beck, Ulrich: Družba tveganja (1. in 2. del).
31. Tönnies: Skupnost in družba, FDV, Ljubljana 1999.
32. Azar, E.E. *The Management of Protracted Social Conflict*. Hampshire, England: Dartmouth, 1990
33. Burgess, H., and Burgess, G. "Constructive Confrontation: A Transformative Approach to Intractable Conflicts." *Mediation Quarterly*, 1996, 13, 305-322.
34. Burton, J. *Resolving Deep-Rooted Conflict: A Handbook*. Lanham, Md.: university Press of America, 1987.
35. Coleman, P.T. "Redefining Ripeness: A Social Psychological Perspective." *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 1997, 3, 81-103.
36. Fisher, R.J., "Third-Party Confrontation: A Method for the Resolution and Study of Conflict." *Journal of Conflict Resolution*, 1994, 16, 67-94.
37. Lewin, K. "Frontiers in Group Dynamics." *Human Relations*, 1947, 1, 5-41.
38. Ross, M.H. *The Management of Conflict: Constructive and Destructive Processes*. New Haven: Yale University Press, 1993.
39. Caplan, G., & Killilea, M. (Eds) (1976). *Support systems and mutual help*. New York: Grune & Stratton.
40. Carr. R.A. (1984). Theory and practice of peer counselling. *Educational & Vocational guidance*, 42, 1-10.
41. Carter, E., & Hughes, C. (2005). Success for All Students: Promoting Inclusion in Secondary Schools Through Peer Buddy Programs. Allyn & Bacon.
42. Dorosin, D., D'Andrea, V., & Jacks R. (1977). A peer counsel-

ling training program: rationale, curriculum and evaluation. Journal of American College Health, 25(4), 259-262.

43. Morrill, C.M., et al. (1987). Peer helpers: Overview and Education. International Journal of Adolescence & Youth, 1(1), 33-37.

44. Myrick, R., & Sorenson, D. (1997). Peer helping: A practical guide. Educational Media Corporation.

45. Potter, B., et al. (2001). The Equip Implementation Guide: Teaching Youth to Think and Act Responsibly Through a Peer-Helping Approach. Research Pr Pub.

46. «Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης», Θεωρίες για την Κοινωνική Ανισότητα στο σχολείο. Φραγκουδάκη Α., εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα 1985

47. «Το πολύχρωμο σχολείο», Σχεδία, εκδ. Νήσος

48. «Σχολείο χωρίς σύνορα», Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ, ΟΕΔΒ

49. «Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης», Τσιπλιτάρης Α., Τα εκπαιδευτικά 1994

50. «Ο σύμμαχος από την άλλη χώρα», Τσαλίκου Φ., εκδ. Ελληνικά Γράμματα

51. «Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες στην Ελλάδα» εκδ. του 2004(CD ROM) , ΚΕΝΕΠΑΛ.

52. «Ρατσισμός, κοινωνικές, ψυχολογικές και παιδαγωγικές όψεις μιας ιδεολογίας και μιας πρακτικής». ΥΠΕΠΘ – Γ.Γ. Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήνα 1996

53. «Μειονότητες και Εξουσία», Παπαστάμου Στ. – Μιούνν Γκ., εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα 1983

54. «Προκαταλήψεις & Στερεότυπα» Δημιουργία και αντιμετώπιση, Αθήνα : ΥΠΕΠΘ – ΓΓΛΕ

55. «Θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», Γεωργογιάννης Π. 1997, Αθήνα, Gutenberg

56. «Ταυτότητες υπό Διαπραγμάτευση», Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας, Cummius J. 1999, Αθήνα Gutenberg

57. «Θύματα και Θύτες», Kast, Verena, εκδ. Θυμάρι, Αθήνα 2001

58. «Μέσα στη φωτιά», (Μετασχηματισμός μεγάλων ομάδων, αξιοποιώντας τις συγκρούσεις και την διαφορετικότητα), Arnold Mindel, εκδ. Γραφές, Αθήνα 2002

59. «Η επιθετικότητα, στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία» Επιμέλεια : Ι.Ν. Νέστορος, εκδ. Ελληνικά Γράμματα 1997

60. «205 βιωματικές ασκήσεις για εμψύχωση ομάδων» Ζ. Αρχοντάκη – Δ. Φιλίππου, εκδ. Καστανιώτη 2003

61. Caffery, T., Erdman, P. & Cook, D. (2000) Two systems/one client: Bringing families and schools together The family journal, 8: 4, 154-160

62. Crothers, L., Kolbert, & Barker, W. (2006) Middle school student's preferences for antibullying interventions. School Psychology International, 27, 475-487

63. Dake, J., Price, J., Telljohann, S., & Funk J. (2004)

64. Principals' perceptions and practices of school bullying prevention activities. Health education & behaviour, 31, 372-387.

65. Sharp, S. (1996) Self-esteem, response style and victimization: possible ways of preventing victimization through parenting and school based training programmes. School Psychology International, 17, 347-357

66. De Carlo M. (1997) : "Stereotype et identite" in Etudes de Linguistique Applique No 107. Didier Erudition, 279-290.

67. Irigaray, Luce ([1990] 1993), Je, Tu, Nous : Toward a Culture of Difference, Routledge, London.

68. Simmel, Georg. ([1908] 1971), « The stranger » in On Individuality and Social Forms. (Ed. by Donald N. Levine), The University of Chicago. Press, Chicago

69. Pollard, A. (2002) *Reflective teaching: Effective and Evidence-informed Professional Practice Continuum*. London, New York

70. Cowley, S. (2003) *Sue Crowley's teaching clinic*. The Continuum International Publishing Group.

71. Kjaergaard, E., Martinėnienė, R. (2000) *Demokratija kasdien*. Vilnius: Garnelis

72. Steele, J., Meredith K., Walter, S., Temple, C. (1998) *Reading*

and Writing for Critical Thinking. Guidebooks I-VIII. New York

73. Crawford A., Saul E.W., Mathews S., Makinster J.(2005) *Teaching and learning strategies for the thinking classroom*. Open Society Institute, New York

74. Shapiro, D. (1995) *Conflict and Communication: A Guide through the Labyrinth of Conflict Management*. New York: Open Society Institute.

Websites: (neisversta)

1. www.aadp.it
2. www.alacademic.com
3. www.bullyingnoway.com
4. www.centrovolontariato.net
5. www.crisieconflitti.it
6. www.educare.it
7. www.fondazionefalcone.it
8. www.francoangeli.it
9. www.itismonaco.it
10. www.mcdonnell.iccc.edu.pl/
11. www.njsbf.com
12. www.ohrd.wisc.edu/onlinetraining/resolution/aboutwhatisit.htm
13. www.polemos.it
14. www.pon.agenziascuola.it
15. www.ponricerca.miur.it
16. www.psychostore.net
17. www.pubblica.istruzione.it
18. www.pubblica.istruzione.it
19. www.puresafety.com
20. www.relazioniinarmonia.it
21. www.sicurezzasud.it/
22. www.smontailbullo.it
23. www.solidarietasociale.gov.it